

ВИЩА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕФОРМ: РЕАЛІЇ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ

Реформування національного освітнього простору в сучасних соціокультурних реаліях є яскравим віддзеркаленням процесу формування нової світоглядної парадигми української спільноти, європейський вектор якої визначає сенс і спрямованість культурних тенденцій. Як фундаментальні засади сучасної державної політики у сфері освіти, яка згідно зі ст. 5 Закон України «Про освіту» є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства, ст. 6 зазначеного Закону стверджує людиноцентризм, нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями. Водночас із спрямованістю вищої освіти на забезпечення високого рівня професійної компетентності, конкурентоздатності фахівця це слугує фундаментом творення гармонійної соціалізованої особистості, «вписаної» в національний і світовий культурний простір, у «knowledge society», позначене утвердженням знання як фундаментальної цінності соціуму [1, с. 98].

Проте реалії сучасної вищої освіти демонструють тенденції проблематизації її змісту, усталених алгоритмів співвідношення учасників освітнього процесу та впровадження інноваційних освітніх модусів за умов формування. Принцип академічної автономії освітніх закладів є чинником забезпечення високого рівня фахової

підготовки та поглиблення спеціалізації майбутнього фахівця відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії та студентоцентричної концепції освіти. Однак за цих умов загострюється питання щодо балансу фахових навчальних дисциплін та дисциплін гуманітарного циклу, зокрема вибіркових. Шляхи долання цієї суперечності вбачаються в ретельному урахуванні професійної спеціалізації при складанні нових програм означених дисциплін з передбаченням формування та практичного застосування професійних компетентностей та водночас з урахуванням потреби сучасного українського соціуму у формуванні особистості з усвідомленою громадянською позицією, інтегрованою в національний та світовий культурний простір.

Студентоцентрична орієнтованість системи освіти, зміна знаннєвої концепції освіти компетентнісною, детермінує й модифікування ustalених функцій його учасників. Відносно пасивне вивчення – відтворення почутого – прочитаного – законспектованого замінюється активною діяльністю як у формуванні власної освітньої траєкторії, зокрема й завдяки сертифікатним програмам, так і в змістовному наповненні освіти шляхом набуття знань і компетентностей у процесі самостійної роботи. За цих умов функціональне коло сучасного викладача демонструє зростання ваги ролі тьютора-наставника, який керує індивідуальною освітньою траєкторією студента з урахуванням його особистих пріоритетів та майбутньої спеціалізації.

Особливої уваги при цьому потребує організація самостійної роботи. З боку викладача – це використання традиційних форм (реферати, повідомлення і т. ін.) та запровадження нових. Серед них – Flipped-learning, e-learning, круглий стіл, дебати, ділові ігри, групові проєкти та дискусії, які передбачають максимальну активність як індивідуальної, так і групової діяльності студентів, сприяючи водночас динамізації складових компетентностей та досягненню високого рівня компетентностей, передбачених проєктом Tuning. З боку студента – усвідомлена позиція активного здобувача нового знання, дотримання принципу академічної доброчесності (що сьогодні є вельми проблематичним), формування критичної та самостійної позиції при опануванні нової інформації, здатність до її застосування відповідно до фахової спеціалізації тощо.

Реалії сучасного освітнього простору демонструють активізацію запровадження дуальної освіти, відповідної до компетентнісного підходу та спрямованої на здобуття теоретичного та практичного векторів фахової підготовки. Збільшення її ваги в системі освіти проблематизує ustalені функціональні механізми освіти введенням працевластятця як активного учасника навчального процесу та максимально підвищує вмотивованість студента в досягненні результатів, активізує формування індивідуальної освітньої траєкторії, що сприяє осмисленню навчання не як самодостатнього процесу, а як компоненти фахової реалізації, що водночас є чинником досягнення високої якості освіти.

Попширення дистанційної форми навчання, попри загальноновизнані її переваги – мобільність, зручність, демократичність тощо, висуває перед учасниками освітнього процесу низку складнощів, пов'язаних із необхідністю адекватного сполучення мультимедійного забезпечення та інтерактивного спілкування у форматах студент-викладач та студент-студент, необхідністю постійної оновленості та різноманітності навчально-методичних матеріалів, синхронних та асинхронних форм як навчання, так і форм контролю [2, с.148], а також формуванням адекватної самооцінки рівня засвоєних знань студентом.

Список використаних джерел

1. Стасевська О. А. Модифікація цінностей інформаційного суспільства / О. А. Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія / редкол. : А. П. Гетьман та ін. – Х. : Право, 2017. – № 1 (32). – С. 93–102. 2. Уманець О. В. Дистанційне навчання в контексті реформування вищої освіти / О. В. Уманець //

Сучасні практики вищої юридичної освіти і педагогіки: [тези доповідей учасників X конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого]. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. – С. 148-149.

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корещького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

УКРАЇНА

в гуманітарних і соціально-економічних вимірах

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)

30-31 березня 2018 р.

Частина II

Дніпро
2018

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу повітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назім Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окорок Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Клочник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Ляйфреда Пюбеля.

У 45 Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах. Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції. 30-31 березня 2018 р., м.Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. – 268 с.

У збірник вміщено матеріали Третьої Всеукраїнської наукової конференції «Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах», що присвячені осмисленню проблем сучасної України в соціальному, політичному, історичному, філософському, культурологічному, філологічному, правовому, економічному, педагогічному та інших дискурсах, визначенню дієвих заходів та оптимальних впливів подолання негативних та кризових явищ у різноманітних сферах української дійсності. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

СЕКЦІЯ VI. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ	3
<i>Іваненко В.В.</i> Трансформування освіти: практика, проблеми, перспективи	3
<i>Уманець О.В.</i> Вища освіта в контексті сучасних реформ: реалії та суперечності	4
<i>Прохоров А.В.</i> Человековедческий формат К.Р.Роджерса как конструкт педагогики фрактального саморазвития	6
<i>Мігалуш А.О.</i> Підтримка молодих дослідників та наукова міграція: нагальні питання української системи освіти	7
<i>Кравченко А.А.</i> Сенс освіти постмодерного суспільства	8
<i>Рыбакова Л.М.</i> О реформе сознания	10
<i>Ерёмченко О.А.</i> Перспективы перехода украинской науки к модели открытого доступа	12
<i>Лакуша Н.М.</i> Формування національного курикулуму як інтегроване завдання для системи освіти України	14
<i>Перцева Т.О., Конопкіна Л.І., Черкасова О.Г., Кірсева Т.В., Мироненко О.В.</i> Професійно-педагогічна компетентність викладача – шлях до розбудови вищої медичної школи України	15
<i>Lichman L. Yu.</i> Ukrainian Higher School Language Education Ideas and Educational Technologies Evolution Dynamics Relating to Lifelong Learning Theory	17
<i>Перцева Н.О., Мошенець К.І.</i> Із досвіду використання інтерактивного методу навчання Case-Study у процесі викладання клінічних дисциплін для студентів медичних ВНЗ	18
<i>Полудьонна Н.С.</i> Порядок розробки методичних матеріалів самостійної роботи курсантів (студентів, слухачів) в освітньому процесі навчальних закладів МВС України	20
<i>Колосова Л.М.</i> Стратегія діяльності методичної служби в умовах трансформації освіти	22
<i>Крюкова Є.С., Америкідзе О.С.</i> Умови впровадження інноваційних технологій	25
<i>Лабуткіна Т.В.</i> Роль конференцій в řešení проблем синергетики практических и научных результатов образовательной и педагогической деятельности	26
<i>Матищук С.В.</i> Роль математики у професійній підготовці студентів коледжів	28
<i>Лебедева С.А.</i> К вопросу о перспективах приобщения детей дошкольного возраста к Удмуртской национальной культуре	29
<i>Новік Г.М., Пономарьова Л.В.</i> Проблеми адаптації до нових умов освітнього процесу студентів першого курсу вищої школи	31
<i>Лисенко О. А.</i> Фаховий розвиток педагогів професійно-технічної освіти Ірландії	32
<i>Андрущенко А.В.</i> Актуальні проблеми освіти і науки в українських реаліях	34
<i>Гончарук В. В.</i> Основні структурні компоненти готовності учителів природничих спеціальностей до формування екологічної культури учнів	35
<i>Михайлова В.О.</i> Проблеми інноваційного розвитку України в контексті впровадження науково-технічних інновацій, розвитку IT-технологій та інтеграції науки й освіти як стратегій розвитку держави	37